

دغدغه‌های پارسی

«احمد شریف پور»

چند رسانه‌ای، جایگاهی فراتر از سایر رقبا در ایران داشته باشند.

عدم نیاز به ابزار دیجیتال

در بسیاری از موارد استفاده درست و یادگرفتن روش‌ها و تکنیک‌های کار با ابزارها مستلزم سروکار داشتن دائم با آن‌ها یا در واقع نیاز به آن‌ها است. اینجا است که مشکل دوم ما آشکار می‌شود. کاربر ایرانی وابستگی و نیازی به فناوری احساس نمی‌کند. داده مهمی در سیستمش وجود ندارد. بود و نبود سیستم یا چگونگی عملکرد آن جز به عنوان ابزار سرگرمی تأثیری در کیفیت زندگی ما ندارد. احتمالاً با مواردی روبه‌رو شده‌اید که قابلیت اجرای فلان بازی به عنوان معیار قدرت و کارایی یک سیستم کامپیوتری در نظر گرفته می‌شود. درصد زیادی از کامپیوترهای مورداستفاده به انبار عظیمی از فایل‌های صوتی و تصویری تبدیل شده‌اند. در عوض یافتن سیستمی که داده‌های مهمی نظیر اسناد و مدارک، اطلاعات مالی، اطلاعات مشتریان و... را در خود ذخیره کرده باشد، بسیار مشکل است. همین امر باعث می‌شود که تمهیدات اولیه نگهداری سیستم نظیر پشتیبان‌گیری، استفاده از ابزارهای امنیتی و... حتی در مقیاس‌های سازمانی نیز به سادگی کنار گذاشته شود. دسترسی نداشتن به اتصالات اینترنتی پرسرعت، گسترش نیافتن سیستم‌های پرداخت آنلاین، نبود سرویس‌ها و خدمات اینترنتی و فراهم نبودن بسیاری از زیرساخت‌ها نیز از جمله عواملی هستند که به این مشکل دامن زده و کاربران فارسی‌زبان را کم و بیش از قابلیت‌های اساسی دنیای دیجیتال دور نگاه می‌دارند.

در نهایت این‌که باگذشت این ده سال، هنوز راهی به درازای چندین سال پیش رو است تا کاربر ایرانی بتواند از این هرج و مرجی که همانند زندگی روزمره بر دنیای دیجیتالش حکم‌فرما است، رها شود و جایگاه شایسته خویش را بیابد.

به‌وجود آمدن کوچک‌ترین مشکل، سیستم در بغل به نزدیک‌ترین «تعمیرگاه» مراجعه می‌کنند؟ یا وجود یک اشکال کوچک در تنظیمات سیستم با عوض شدن سیستم‌عامل حل شده است؟ از دید من؛ کاربر ایرانی در راه استفاده درست و مفید از فناوری - به صورت خاص منظوم فناوری دیجیتال است - با دو مانع اساسی روبه‌رو است که متأسفانه برای هیچ یک راه حل سریع و قاطعی وجود ندارد.

نبود رابط کاربر به زبان فارسی

شاید یکی از مهم‌ترین عامل این دورافتادگی را بتوان در نبود رابط کاربر فارسی دانست. اگر حساب کاربر حرفه‌ای و قشر علمی جامعه را از افراد عادی جدا کنیم، کاملاً محرز می‌شود که فناوری حتماً باید به زبان فارسی مجهز باشد تا بتواند به‌طور کامل به جامعه ایرانی و خانواده ایرانی راه پیدا کند. منظور من از کاربر فردی عادی است که می‌خواهد امور بانکی‌اش را بدون مراجعه به بانک انجام دهد. دوست دارد خودش از پس مشکلات سیستم‌اش برآید. یادداشت‌های روزانه‌اش را با کامپیوترش بنویسد. قرار ملاقات‌ها و کارهای روزانه‌اش را با کامپیوتر سروسامان دهد. بدون رابط کاربر فارسی، بدون راهنمای فارسی، بدون تقویم فارسی مطمئناً موفق نخواهد شد.

در گذشته تلاش‌های زیادی در این زمینه انجام شد. شاید ویدئوهای فارسی سینا و پارسا و MRT و انواع فارسی‌نویس‌های مریم و میترا و... را به یاد بیاورید. اما اکنون که حتی توسعه دهندگان مایکروسافت به ارائه LIPهای فارسی برای برخی از نرم‌افزارها پرداخته‌اند، خلاء چنین فعالیت‌ها و محصولات در داخل به صورت آشکار احساس می‌شود. اینجا است که خوشبختانه یا متأسفانه، تولیدکنندگان کره‌ای ادوات دیجیتال با درک درست از وضعیت بازار و با تعبیه رابط کاربری فارسی توانسته‌اند در اغلب زمینه‌ها؛ از تلفن‌های همراه تا تلویزیون و ابزارهای

دانش الکترونیک و پردازش دیجیتال به چنان سرعت رشدی دست یافته است که تقریباً هیچ علمی در دوران حاضر به پای آن نخواهد رسید. افزایش سرعت پردازنده‌ها، ارزان شدن مداوم فناوری‌ها و قطعات و عرصه‌های جدیدی که از برکات این علم بهره‌مند می‌شوند؛ سبب شده تا بررسی دقیق تحولات و تأثیرات این دانش تنها در بازه‌های زمانی کوتاه امکان‌پذیر باشد. ده سال در این عرصه آن قدر طولانی است که فناوری‌هایی در آن زاده شوند، به بلوغ رسیده و پیر شوند و حتی از بین بروند. اما برای داشتن چشم‌اندازی کلی از دنیای دیجیتال و پیش‌بینی آینده شاید مدت مناسبی به نظر برسد. به هر حال این شماره از مجله به بررسی تغییرات فناوری و ابزارهای دیجیتال در ده سال اخیر پرداخته است. اما به نظر نگارنده در این میان پرسشی وجود دارد که بیش از روند تحولات دنیای دیجیتال، نیازمند کندوکاو و بررسی است؛ این که در این عصر و عرصه جایگاه کاربر ایرانی کجا است؟ آیا با روند رشد فناوری همگام بوده است؟ در کجای بازار مصرف و کجای بازار تولید فناوری قرار گرفته است؟

نقش ایران در بازار تولید فناوری، به‌ویژه نوع دیجیتالش به بررسی چندانی نیازی ندارد. چه در بازاری که چشم‌بادامی‌های چینی و کره‌ای و سیه‌چرده‌های هندی با سرعت تمام می‌روند تا رده‌های بالای سودآوری را از آن خود کنند، غالب برنامه‌ها و طرح‌های تولید محصولات دیجیتال - چه سخت‌افزاری و چه نرم‌افزاری - در ایران از موفقیت بی‌بهره مانده‌اند.

خبر ناخوشایندتر این که متأسفانه در بازار مصرف نیز اوضاع چندان مساعد نیست. اگرچه ضریب نفوذ اینترنت و کامپیوتر در ایران به شدت افزایش یافته، اما روند رشد آنچه من به اصطلاح استفاده مفید و درست می‌نامم، بسیار کمتر از حد انتظار است. نکته جالب توجه این است که ما، در جایگاه یک کاربر ایرانی فناوری به معنای عام و با سطح دانش معمولی، به اندازه لازم با این تغییرات حوزه فناوری و تسهیلات ناشی از آن همگام نبوده‌ایم. در این باره به چند مثال ساده اکتفا می‌کنم. چند نفر را سراغ دارید که از کامپیوتر برای تنظیم قرارهای ملاقات و کارهای روزمره استفاده می‌کنند؟ چند نفر را می‌شناسید که حساب و کتاب مالی خود را به صورت دیجیتال نگهداری می‌کنند؟ در عوض چند مورد را سراغ دارید که در اثر